

radt hus — rättas, om röstminimum nedsättes från sex till fem fyrkar; och vågar jag derföre värdsamt föreslå att nionde paragrafen af Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet får följande lydelse:

“Den, som är uppförd till mindre än fem sådana fyrkar, som i § 58 omförmälas, eger ej rösträtt vid kommunalstämma; egare af i mantal satt jord likväl undantagne.“

Stockholm den 21 Januari 1867.

B. von Geijer.

N:o 8.

Af Herr Schartau, angående användande af Riksbankens vinstmedel för Bankens egna ändamål.

En fråga af stor vikt, som Svenska folket ställer till Riksdagen, är bland andra framstående föremål utan tvifvel den, huru landets financer skola kunna i längden uppbära tyngden af en år ifrån år ökad utländsk skuldsättning, redan större än under någon period af framfarna tider.

Från denna fråga i allmänhet är afståndet ej långt till den särskilda, huru under alla skiften myntvärdet må kunna upprätthållas och Riksbankens soliditet förblifva orubbad.

Den dag är ej mera, då en yttrad betänksamhet i detta ämne betecknades som oförstånd, för att ej säga något värre, — och hvilken anledningen till åskådningssättets förändring i detta fall än må vara, är sjelfva saken af nytta för den enskilde betraktaren. Jag tvekar derföre ej att här frambära den tanken, att Riksdagen bör låta sig angeläget vara att ytterligare stärka och befästa den institution, som hon har både rätt och pligt att företrädesvis kalla *sin*.

Rikets Bank eger ett kapital-öfverskott, eller en grundfond, af 25 millioner Riksdaler R:mt; — detta är på en gång sannt och lugnande, men det oakadt kan och får ej förbises den väsendtliga förändring, som inträffat i vissa på Bankens förmåga att fullgöra sina förbindelser inverkan omständigheter, sedan den tid, då den länge afbrutna silfverutvexlingen omsider återbegyntes. Då funnes så godt som inga andra myntrepresentativer i landet, än Rikets Ständers banko-

och riksgäldssedlar, och det blef derföre antaget såsom ett axiom att dessa sedlar voro för allmänna rörelsen till den grad outhärliga, att endast någon mindre del deraf skulle någonsin kunna med vaxlingskraft framtränga till bankoluckan. Huru är det nu? Vi känna alla att knappt någon landsort mera finnes, der icke minst en enskild sedelutgifvande bank, eller minst ett afdelningskontor af en sådan, är inrättad. Vi se dagligen och stundligen huru det laggilta betalningsmedlet i landet — Riksbankens sedlar — uttränges och hopas i några jämförelsevis få privatirättningars kassor, hvilkas hufvuddisponenter skulle kunna allesammans på en gång rymmas i Riksbankens vaxlingslokal. Häruti ligger en fara, som ej anades för 33 år sedan. Vidare hafva vi under det nyssförflutna året bevittnat huruledes Bankens metallförråd, oansedt styrelsens af många klandrade återhållsamhet i utlåningsväg, nedsjunkit nära intill det minimum, då för återställande af ett bättre förhållande valet stod emellan ett kostsam palliativ och de hårda åtgärder, banko-reglementet för dylikt fall anvisar.

Af allt detta framgår, att Rikets Bank ej mera eger i sin hand den magt öfver penningen, som under kritiska tider erfordras och otvifvelaktigt innehades vid realisationens början, då inga privata sedelbanker här funnos eller hunnit förskaffa sig snart sagdt hela väldet öfver kapitalerna. En sådan magt är likväl ej allenast för Riksbanken sjelf, utan för hela statssamhället af största vikt och måste på något sätt tillvägabringas, om allt skall gå väl. Möjligen kunna flera verksamma medel härtill uppgifvas, men det enda tjenliga jag vet och som derjemte är enkelt, består deruti att, i stället för bankovinstens anslående riksdag efter riksdag till fyllande af statsbehofven, man låter densamma hos Banken kvarstanna och användas — för så vidt omsorgen om Bankens egen säkerhet det medgifver — till förstärkande af den fond, som genom lån, diskonteringar och kreditiver utgör ett befordringsmedel för den redbara affärsverksamheten och en hjälpkälla för jordbruk, bergsbruk och näringar i allmänhet.

Jag får således härmed föreslå,

att Riksbankens odisponerade vinst och den, som härefter utfaller, må, intilldess annorlunda förordnas, uteslutande i och för Bankens egna ändamål användas på det sätt, som säkrast öfverensstämmer med hufvudgrunderna för dess verksamhet och det allmänns väl.

Stockholm den 21 Januari 1867.

Frans Schartau.